

1 Concept - programma

2 Introductie

3 Dit programma is de politieke en ideologische grondslag van De Socialisten. Het beschrijft onze politieke
4 waarden en visie, onze strategie voor socialistische verandering en onze principes voor het dagelijkse
5 politieke werk. Wij willen breken met het kapitalisme. Ons programma zet de beginselen uiteen van de
6 socialistische maatschappij die wij willen en hoe we daar naar streven. Deze beginselen vormen onze
7 politieke identiteit.

8 We worden geconfronteerd met een reeks elkaar verdiepende crises, met oorlog en ongelijkheid.
9 Wereldwijd vormt de klimaatcrisis een gevaar voor talloze mensen. Het enige antwoord op de
10 wereldwijde crisis van het kapitalisme, is de strijd voor een democratisch, ecologisch en feministisch
11 socialisme.

12 Minimum- en maximumprogramma

13 Ons maximumprogramma beschrijft ons lange termijn doel van een socialistische samenleving.
14 Socialisme betekent algehele emancipatie van de mens, ongeacht gender, seksualiteit of afkomst.
15 Daarvoor is een radicaal andere inrichting van de samenleving nodig. Wij streven naar uitbreiding van
16 democratie door het onder gemeenschappelijke zeggenschap brengen van de economie. Deze willen wij
17 deze zodanig organiseren dat de belangen van de grote meerderheid van de bevolking centraal staan.
18 Wij willen toewerken naar democratische zelforganisatie en zelfbeheer van de samenleving. Dit vereist
19 de ruimst mogelijke vrijheden van politieke, vakbonds- en verenigingsorganisatie. Socialisme betekent
20 dus radicale democratie. Een nieuwe grondwet en een nieuwe politieke inrichting zal dit samen met de
21 nieuwe economische ordening moeten garanderen.

22 Op basis van het maximumprogramma formuleren wij voorstellen over specifieke kwesties, politieke
23 voorstellen en campagne- en activiteitenplannen. Het maximumprogramma bepaalt het doel en hoe we
24 hier naar toe willen werken. Het andere gedeelte, het minimumprogramma, omvat de voorwaarden die
25 nodig zijn voor het breken van de macht van het kapitaal over de samenleving. Alleen als de werkende
26 klasse de macht in handen heeft, kan de weg richting de realisatie van het maximumprogramma worden
27 ingeslagen. Alle bewegingen en politieke initiatieven die we willen steunen zijn verschillende manieren
28 om dit programma te realiseren.

29 Nieuw leven voor het socialisme

30 Socialisme is een internationale politieke traditie die ook in Nederland vertegenwoordigd werd door
31 invloedrijke partijen en bewegingen. Wie zien echter dat veel van de organisaties die uit deze traditie
32 voort zijn gekomen, het streven naar het socialistische einddoel hebben opgegeven of dit zodanig
33 geherformuleerd hebben dat het streven naar een andere sociaal-economische ordening er niet meer
34 herkenbaar in is.

35 Ook in Nederland bevindt socialistisch links zich in een diepe crisis. De naoorlogse partijen die streefden
36 naar het socialisme, CPN & PSP, zijn ten onder gegaan aan de wens om zich te integreren in het
37 liberale politieke stelsel. Ons programma heeft het doel om socialisme nieuw leven in te blazen, maar
38 ook om de vergissingen van de oude partijen te vermijden.

39 Dit programma moet een hulpmiddel zijn voor activisten om zich te oriënteren in de sociale strijd. Op
40 basis van ons programma zijn onze leden actief in de arbeidersbeweging, in de vakbeweging, in de
41 eerste plaats in de FNV, en in sociale bewegingen die de belangen van werkende mensen verdedigen in
42 het algemeen. Ons streven is deze bewegingen te versterken en aan te moedigen, onze ideeën en
43 actievoorstellen naar voren brengen, en zo richting het socialisme te gaan. Wij willen mensen winnen
44 voor onze ideeën zoals geformuleerd in dit programma omdat wij ervan overtuigd zijn dat deze de strijd

1 versterken, nu en op de lange termijn.
2 Wij oriënteren ons op organisaties die streven naar een uitbreiding van democratische macht. Dit
3 betekent dat de Socialisten er ook op inzetten de werkende klasse in permanente organisaties te
4 verenigen. Dat geldt voor vakbonden, huurdersbonden, coöperaties en andere sociale en culturele
5 organisaties. De optelsom daarvan vormt het contour van een nieuwe, zelf-organiserende samenleving
6 binnen de oude. Zij zal moeten opstaan wanneer het huidige politieke systeem zich in crisis stort.

7 **De weg uit het kapitalisme**

8 Van oudsher hebben socialisten gestreden voor hervormingen die de positie van werkende mensen
9 verbeteren. De socialistische arbeidersbeweging werd sterk in de strijd voor hervormingen als het
10 algemeen kiesrecht, bijstand, minimumloon, natuurbescherming, sociale woningbouw en
11 staatspensioenen. Wij willen verworvenheden verdedigen en uitbreiden. Er bestaat een breed draagvlak
12 voor het terugdraaien van de neoliberale afbraak door onder meer het in gemeenschapshanden brengen
13 van openbaar vervoer en energievoorziening. Wij nemen deel aan de dagelijkse strijd voor dergelijke
14 hervormingen. Succes in deze strijd versterkt de beweging en geeft zelfvertrouwen dat meer mogelijk is.
15 Het kapitalisme kan enkel worden overwonnen door een werkende klasse die op internationaal vlak is
16 verenigd en alle onderdrukten in haar beweging samenbrengt. Op basis van gedeelde analyses en
17 strategieën zoals samengevat in ons programma streven wij naar eenheid van socialisten in Nederland
18 en internationaal. Zonder internationale arbeidersmacht kan er geen socialisme bestaan, geen
19 universele vrijheid, geen productie naar behoefte, geen einde aan uitbuiting.

20 Alleen door een revolutie die wordt ondersteund door de grote meerderheid van de bevolking kan het
21 socialisme worden gevestigd. Vanwege de ingrijpende verandering die deze omwenteling met zich zal
22 meebrengen, kan er van een minderheid verwacht worden dat zij de uitkomst niet vreedzaam
23 accepteert. Dwangmaatregelen tegen zo'n minderheid kunnen noodzakelijk zijn, maar slechts als de
24 belangen van de overgrote meerderheid in het gedrang komen.

25 **De rol van het programma**

26 Het is van belang dat leden van De Socialisten het programma kennen en dit regelmatig bespreken. Als
27 je jezelf en je basiswaarden kunt herkennen in het programma, dan hoor je thuis bij De Socialisten. Het
28 is geen vereiste voor lidmaatschap om volledig met alle onderdelen van het programma in te stemmen,
29 maar wel om het in grote lijnen te onderschrijven. Dit programma is immers de leidraad voor het politieke
30 handelen van onze leden.

31 De maatschappij verandert continue. Als organisatie leren we voortdurend, door discussie en door
32 praktische betrokkenheid in sociale bewegingen en politiek. Dit programma is ook aan verandering
33 onderhevig: de Socialisten is een jonge organisatie die voor grote uitdagingen staat. Het voorliggende
34 programma dient als duurzame vorm en richtlijn, maar zal veranderen naarmate onze organisatie en de
35 omstandigheden waarin we actief zijn veranderen. Wanneer wij op een gegeven moment oordelen dat
36 de organisatie in staat is een beter programma op te stellen, zal een nieuwe programma-discussie
37 worden gestart.

1 **Maximum programma**

2 Ons doel is een socialistische samenleving in Nederland, Europa en de wereld. In een dergelijke
3 samenleving zal economische productie niet langer voortgedreven worden door de chaos van
4 marktwerking en kapitalistisch winststreven, maar bepaald worden door democratische beslissingen. De
5 staat zal niet langer een apparaat ter bescherming van de privileges van een minderheid zijn, maar een
6 werktuig onder controle van de grote meerderheid. En daarmee zal de staat nuttig gemaakt worden voor
7 bescherming, bestaanszekerheid, vooruitgang en ecologische duurzaamheid.

8 Onder socialisme verstaan wij het aan de macht komen van de grote meerderheid van de bevolking, de
9 arbeidersklasse. Deze macht is een noodzakelijke eerste voorwaarde voor het socialisme. Een
10 socialistische samenleving is een samenleving zonder klassenverschil, onderdrukking of uitbuiting. Een
11 dergelijke samenleving zal gekenmerkt worden door veel meer vrijheid, gelijkwaardigheid en individuele
12 zelfbeschikking dan er mogelijk is in het kapitalisme.

13 De radicale maatschappijverandering die wij die voorstaan is alleen mogelijk met de actieve steun van
14 de meerderheid van de bevolking. Daarom willen wij deze meerderheid verenigen in de strijd voor een
15 socialistische samenleving. Het middel hiervoor is consequente strijd voor de materiële, sociale en
16 politieke belangen van werkende mensen, van de arbeidersklasse. In de voortdurende botsing van de
17 belangen van werkende mensen en die van de kleine maar machtige groep van kapitalisten kiezen wij
18 consequent de kant van de arbeidersklasse. Dat is de klassenstrijd die wij willen voeren tot ons
19 socialistische einddoel. De overgang van kapitalisme naar socialisme is door socialisten altijd aangeduid
20 als een sociale revolutie, en de meest verregaande vorm van dit socialisme werd vaak omschreven als
21 communisme.

22 Wij streven naar een regering zonder partijen die zijn opgericht om het kapitalisme te handhaven. Alleen
23 dan zijn grote stappen vooruit naar socialisme mogelijk. In laatste instantie zal samenwerking met ons
24 tegenstrevende partijen alleen mogelijk blijken als wij afstand doen van ons socialistische einddoel en
25 afzien van het voeren van de klassenstrijd. Dat zijn we niet van plan.

26 Wij hebben geen blauwdruk voor hoe een socialistische samenleving er precies uit zal zien. Wel kunnen
27 we uit de geschiedenis enkele lessen trekken voor de toekomst. De geschiedenis laat zien dat het
28 staatsapparaat zoals dit tijdens het kapitalisme vorm heeft gekregen niet geschikt is voor een
29 socialistische samenleving. Wij zoeken een alternatief voor wat vaak 'de BV Nederland' wordt genoemd,
30 een klantvriendelijke onderneming die zich voornamelijk beperkt tot het aanbieden van politie,
31 nationale trots en economische groei. De kern van de huidige, kapitalistische staat is een apparaat ter
32 bescherming van de huidige heersende klasse. Deze moet ontmanteld worden. Een socialistische
33 samenleving heeft nieuwe politieke instellingen nodig: een nieuwe grondwet en nieuwe democratische
34 structuren. Alle machtsdragers moeten voortkomen uit verkiezingen. Om bureaucratische
35 machtsvorming tegen te gaan moeten functionarissen ten allen tijde onder democratische controle
36 staan. Besluitvorming moet plaatsvinden in het openbaar en functionarissen moeten afzetbaar zijn. Wij
37 vertrouwen erop dat gedurende de socialistische omwenteling van de maatschappij nieuwe vormen
38 geboren worden. Economische middelen als fabrieken, banken, transport, grond, delfstoffen, publieke
39 diensten en huurwoningen moeten aan de kapitalisten ontnomen worden en in de handen van een door
40 de arbeidersklasse geleide gemeenschap gelegd worden. Deze middelen moeten ingezet worden in een
41 democratisch geplande economie. De organisatie van de economie zal gericht zijn op het bevredigen
42 van menselijke behoeftes en ecologisch herstel om toekomstige generaties een leefbare wereld te
43 garanderen.

44 Ons socialisme heeft niets gemeen met de bureaucratische eenpartijstaten die zo vaak deze naam
45 hebben geclaimd. In zulke samenlevingen ligt de politieke en economische macht immers nog steeds in
46 handen van een kleine, oncontroleerbare groep. En juist aan die verhoudingen willen wij een einde
47 maken.

- 1 Een socialistische transformatie van de maatschappij zal tijd kosten. Veel kenmerken van het
- 2 kapitalisme, zoals bepaalde vormen van ongelijkheid en privileges, zullen nog geruime tijd blijven
- 3 bestaan. Het verwezenlijken van ons doel kan op kleiner niveau beginnen maar is uiteindelijk alleen op
- 4 internationaal niveau mogelijk. Er moet internationaal samengewerkt worden om ongelijke economische
- 5 en politieke verhoudingen te boven te komen.
- 6 Ons lange termijn perspectief is een samenleving waarin alle mensen naar vermogen kunnen bijdragen
- 7 en de mogelijkheden hebben hun eigen talenten te ontwikkelen.
- 8 Op de lange weg hiernaartoe is socialisme ons kompas.

1 Minimumprogramma

2 1. Staat & Democratie

3 Democratische republiek

4 De parlementaire democratie onder het kapitalisme kent twee gezichten. Enerzijds is het een vorm van
5 misleiding, waarin de mensen wordt verteld dat ze zelf de macht hebben. Dit is een leugen, bedoeld om
6 uitbuiting door kapitaal te vereenvoudigen. Binnen de economie hebben kapitalisten immers het
7 alleenrecht.

8 Anderzijds is er een continue poging om de democratie een substantiële inhoud te geven. Vaak
9 genoemd is de invoering van het bindende referendum. Dit omzeilt politieke vertegenwoordiging echter
10 en reduceert complexe politieke vraagstukken tot een 'voor' of 'tegen'. Historisch gezien zijn referenda
11 gebruikt als misleiding. De indiener van een referendum bepaalt immers de vraag, en daarmee het
12 politieke kader.

13 Democratie kan enkel daadwerkelijk worden bereikt wanneer de werkende klasse de leiding neemt in de
14 strijd om elk aspect van de maatschappij onder het beheer te brengen van het volk. Daarom zetten
15 socialisten democratie niet tegenover socialisme. Democratie is veel meer dan eens per vier of vijf jaar
16 mogen stemmen. Democratie is de heerschappij van het volk, door het volk, voor het volk. Om dat
17 mogelijk te maken moeten we alle juridische, structurele en sociaaleconomische beperkingen bestrijden
18 en opheffen. Ook zijn we voorstander van een volledige scheiding van kerk en staat.

19 De staatsvorm waarin de bevolking daadwerkelijk politieke macht heeft noemen wij de democratische
20 republiek. In deze republiek moet er materiële gelijkwaardigheid zijn voor het overzeese deel, bestaande
21 uit de landen Aruba, Curaçao, Sint-Maarten en de BES-eilanden. Verdere integratie in de democratische
22 republiek laten we afhangen van hun eigen democratische besluitvorming.

- 23 ● Wij staan voor collectief bestuur en verkozen vertegenwoordiging. Niet verkozen
24 vertegenwoordiging is hiermee onverenigbaar; wij schaffen posities als het koningshuis, de
25 commissaris van de koning en de burgemeester af.
- 26 ● Afschaffing van de Eerste Kamer met haar getrapte verkiezingen, die enkel dient als
27 conservatieve rem op sociale verandering.
- 28 ● Breng het salaris van alle voltijds vertegenwoordigers op het niveau van het loon van een
29 gemiddelde geschoolde werker.
- 30 ● Jaarlijkse verkiezingen op de hoogste politieke niveaus. Regelmatige verkiezingen op lagere
31 niveaus.
- 32 ● Tegen presidentiële structuren waar van bovenaf wordt gedirigeerd, voor de directe verkiezing
33 van elke verantwoordelijke of groep van verantwoordelijken.
- 34 ● Geheime diensten onttrekken zich per definitie aan publieke controle. Daarom streven wij naar
35 het afschaffen van dergelijke ondemocratische organisaties.
- 36 ● Voor lokale democratie. Voor het zoveel mogelijk lokaal – op wijk, plaats, gemeente en
37 provinciaal niveau – uitvoeren van beleid met passende middelen voor diensten, planning,
38 belastingen en handhaving.
- 39 ● We maken een einde aan de hindernissen voor de uitvoering van gemeentebestuur. Gemeentes
40 moeten de ruimte hebben voor het bepalen van het beleid van gemeentebedrijven, van
41 gemeentelijke grondpolitiek en met name grondbezit, gemeentelijk inkomensbeleid en
42 gemeentelijke publieksvoorzieningen.

- 1 ● Er komt een einde aan gemeentelijke herindelingen van bovenaf. We draaien deze terug waar
2 daar vraag naar is.
- 3 ● Gelijkstellen van minimumloon, uitkeringen en kwaliteit van onderwijs en gezondheidszorg op
4 Aruba, Curaçao, Sint-Maarten en de BES-eilanden met die in Europees Nederland.
- 5 ● Seculariseer alle feestdagen en voer seculiere feestdagen in, zoals de dag van de arbeid op 1
6 mei. Verwijder alle verwijzingen naar God in ambtsgebeden in overheidszaken; regel verslavings-
7 en daklozenzorg door neutrale in plaats van religieuze instanties.
- 8 ● Iedereen moet toegang hebben tot seculiere plekken in de eigen buurt waar er mogelijkheid is
9 om gemeenschappelijke banden en initiatieven op te bouwen.
- 10 ● Iedereen heeft het recht om in de eigen taal te spreken en de eigen taal als vak te volgen. Dit
11 recht geldt ook voor correspondentie met de overheid.
- 12 ● Promoot het gebruik en de standaardisering van Limburgs en Nedersaksisch. Er moet ook
13 rekening worden gehouden met andere streektaalen die erkenning willen. Er moet hier een
14 lopende dialoog over worden aangegaan.

15 **Vrijheid van informatie**

16 Kennis is macht. De Nederlandse staat heeft zich altijd gehuld in geheimen, in ondoorgrondelijke regels
17 en ambtelijke taal. Klassenbelangen worden daarmee verborgen. Tegelijkertijd is er een nauwe band
18 tussen de overheid en de eigenaars en beheerders van de massamedia. De pers, radio, televisie en
19 internet zijn grotendeels in handen van een klein aantal ondernemingen. Media dienen niet enkel als een
20 manier om grote winsten te maken, maar ook als platform om continu kapitalistische waarden te
21 verspreiden.

22 Om zelf de maatschappij te organiseren heeft de werkende klasse openheid nodig in de overheid,
23 economie, wetenschap en cultuur. De mogelijkheid tot openlijke strijd over ideeën, en de vrijheid om te
24 organiseren zijn noodzakelijk in de strijd voor de belangen van de arbeidersklasse.

25 Volledige vrijheid van meningsuiting, vergadering en demonstratie. Wij verwerpen elke vorm van
26 beperkingen en censuur. Dergelijke wetgeving wordt onvermijdelijk ingezet tegen de arbeidersbeweging.
27 Reactionaire ideeën moeten in de openbaarheid bestreden worden, niet door middel van
28 bureaucratische methoden en censuur.

- 29 ● Schaf het staatsgeheim af. Dergelijke geheimen belemmeren de democratie. Publieke toegang
30 tot alle overheidsbestanden, kabinetsrapporten, diplomatieke overeenkomsten, belastingdeals,
31 etc.
- 32 ● Een eind aan bedrijfsgeheimen. Open alle boeken en databanken, zodat de arbeidersklasse
33 deze zelf kan inspecteren.
- 34 ● Democratiseer de publieke omroepen, en breng deze onder verkozen leiding. Beëindig de macht
35 en corruptie van de commerciële media.
- 36 ● Internetvrijheid is een integraal onderdeel van vrijheid van informatie. Tegen elke vorm van
37 toezicht op de bevolking door de overheid of het bedrijfsleven.
- 38 ● Een einde aan auteursrecht en andere vormen van 'intellectueel eigendom'.
- 39 ● Privacy wordt een daadwerkelijk recht voor iedereen. Geld verdienen door de handel in privé-
40 informatie wordt verboden en het opslaan van privégegevens door bedrijven en de overheid
41 wordt flink beperkt.

1 **Hervorming defensie**

2 Socialisten zijn tegen een professioneel beroepsleger. Niet een kleine elite moet alle kennis en macht
3 over wapens hebben, maar deze moet gedemocratiseerd worden. In de eerste plaats moet dit
4 gerealiseerd worden door de arbeidersbeweging zelf die toewerkt naar het opzetten van
5 zelfverdedigingsorganisaties. Dergelijke organisaties zijn van belang om de arbeidersbeweging te
6 beschermen en komen voort uit de klassenstrijd. In het verleden hebben veel socialistische en andere
7 sociale bewegingen te maken gekregen met repressie en geweld vanuit de staat en andere reactionaire
8 groeperingen. Wanneer de arbeidersbeweging sterker wordt, wordt ook de noodzaak tot verdediging van
9 die arbeidersbeweging groter. Wij streven naar een vreedzame machtsovername, maar zijn ons bewust
10 van deze geschiedenis van de arbeidersbeweging.

- 11 ● Het leger wordt hervormd van een vooral op internationale interventies gericht beroepsleger naar
12 een verdedigingsmacht. Iedereen krijgt een korte basisopleiding en jaarlijkse
13 herhalingsoefeningen. Een eerste stap is het Zwitserse model, maar dan wel onder
14 democratische controle.
- 15 ● Reduceer het staand leger tot het verkozen officierskorps, tijdelijke dienst voor zware eenheden
16 (artillerie, vliegtuigen, tanks, etc.), het beheer en de ontmijning van zware explosieven en het
17 opleidingskader.
- 18 ● Iedereen ontvangt militaire training en heeft het recht op bewapening om zichzelf te verdedigen.
- 19 ● Officieren dienen te worden verkozen en krijgen een gemiddeld loon. Privileges worden
20 afgeschaft.
- 21 ● Politie en leger mogen niet worden ingezet tegen de arbeidersbeweging. Geen gewapende
22 militairen op straat in vreedstijd.
- 23 ● Schaf anti-terreurwetgeving af.
- 24 ● Voor democratische verantwoording van lokale politietaken aan de gemeenteraad.
- 25 ● Het vakbondsrecht van politieagenten en soldaten moet worden verdedigd. Ook zij moeten het
26 recht hebben om politieke vergaderingen en organen op te richten.

27 **Rechterlijke macht en justitie**

28 De 'rechtstaat' is volgens veel politici de belichaming van het gelijkheidsideaal. Toch wordt de
29 arbeidersklasse ook hier structureel benadeeld. Eigendom staat immers centraal in het rechtssysteem.
30 Rechters zijn daarom geneigd belangen van de bezittende klasse te verdedigen. De markt van juridische
31 dienstverlening zorgt ervoor dat degene die een betere advocaat kan betalen sneller gelijk krijgt.
32 Daarnaast kunnen rechters de democratie omzeilen door zelfstandig rechtsregels te creëren en
33 democratische besluiten aan de kant te zetten met een beroep op internationale verdragen.

34 Het strafrecht is irrationeel en inhumain. Misdad kan enkel worden begrepen in de sociale context. In
35 de klassenmaatschappij is misdad vaak een product van vervreemding, armoede, onvrede of verzet.
36 Criminalisering van sociale problemen en verhoging van straffen lost de onderliggende problemen niet
37 op. Gevangenisstraffen leiden niet of nauwelijks tot minder recidive. Mensen die deel uitmaken van de
38 arbeidersklasse komen voor dezelfde misdrijven sneller in de gevangenis dan kapitalisten. Hiermee zijn
39 gevangenis een onderdeel van de onderdrukking van de arbeidersklasse. Daarnaast worden
40 'misdaden' uit armoede, vaak alleen gericht tegen het bezit van grote bedrijven, gecriminaliseerd, terwijl
41 de misdaden van de kapitalisten tegen iedereen in het kapitalistische systeem door de wet worden
42 gelegitimeerd.

- 43 ● Iedereen heeft het recht om hun zaak voor te leggen aan een willekeurig geselecteerde jury, die
44 beslist na het horen van partijen, en die van advies wordt voorzien door een rechter.

- 1 ● Afschaffing van de Hoge Raad. Mochten er interpretatievragen ontstaan in een procedure, dan
2 worden die doorverwezen naar een commissie onder directe democratische controle van het
3 parlement.
- 4 ● Net zoals bij andere overheidsorganen moet het opereren van het Openbaar Ministerie en de
5 rechterlijke macht openbaar zijn en onder democratische controle staan.
- 6 ● Versterking van de mogelijkheden van de arbeidersklasse om de eigen belangen te verdedigen
7 door garantie van het stakingsrecht.
- 8 ● Publieke steun aan onafhankelijke organisaties die democratische rechten en belangen
9 verdedigen.
- 10 ● Iedereen heeft recht op kosteloze hoogwaardige rechtsbijstand.
- 11 ● Sociale advocaten komen in loondienst van de staat en ontvangen een normaal salaris voor een
12 geschoolde arbeider.
- 13 ● Boetes worden proportioneel aan inkomen en vermogen.
- 14 ● De gevangenis dient altijd een laatste optie te zijn. Gevangenen moeten de mogelijkheid hebben
15 zich volledig te kunnen ontwikkelen.
- 16 ● Iedere gevangene dient enkel te worden opgesloten binnen een korte afstand van hun
17 woonlocatie; als dit onmogelijk is moeten de reiskosten voor bezoek door familieleden volledig
18 worden vergoed.
- 19 ● Het gevangenisleven dient zo normaal als mogelijk te zijn. Het doel moet rehabilitatie zijn, en niet
20 vergelding
- 21 ● Afschaffing van alle straffen voor alle economische delicten gericht tegen de heersende klasse.
- 22 ● Vervangen van alle gevangenisstraffen voor delicten die geen geweldsdelicten zijn met
23 werkstraffen.
- 24 ● Criminalisering van misdrijven van het kapitaal tegen de werkende klasse. Denk hierbij aan
25 loondiefstal, opzettelijke vervuiling van het milieu en gevaarlijke arbeidsomstandigheden.
- 26 ● Schaf de opiumwet af en voer een systeem in dat de publieke gezondheid voorop zet,
27 bijvoorbeeld met preventie en afkickprogramma's. Geen gevangenisstraffen voor het gebruik en
28 bezit van drugs.

29 **Open grenzen**

30 Veel arbeiders in Nederland hebben een achtergrond elders in de wereld. Migratie is vaak het resultaat
31 van armoede, gebrek aan mogelijkheden, oorlog of achtervolging. Kapitaal gaat zonder barrières over
32 heel de wereld. Socialisten zijn principieel voor de vrije beweging van mensen en tegen
33 staatsmaatregelen die voorkomen dat mensen landen kunnen binnengaan of verlaten.

- 34 ● Eind aan pushbacks op zee of op land en uitbreiding van reddingsmissies op zee.
- 35 ● Alle detentiecentra worden gesloten. Naturalisatie van alle inwonenden die dat willen.
- 36 ● Gratis, toegankelijke en kwalitatief goede taallessen voor iedereen die de Nederlandse taal wil
37 leren, te betalen uit het loonfonds, of door de werkplaats in het geval van arbeidsmigranten en
38 hun familie.

1 **2. Arbeid**

2 **Vakbonden**

3 Vakbonden zorgen voor een begin van klassenbewustzijn. Socialisten streven ernaar dit
4 klassenbewustzijn te versterken. Dit doen we door het belang van de gehele klasse te verdedigen, door
5 te streven naar arbeiderseenheid en door de actieve leden zoveel mogelijk te betrekken bij het
6 vakbondsbeleid. Hiermee vergroten we de macht van de arbeidersklasse als geheel.

7 Vakbonden zijn essentiële organisaties van onze klasse. We roepen iedereen op om zich aan te sluiten
8 bij een vakbond. Organisatiekracht is wat onze klasse sterk maakt en waarmee we onze collectieve
9 belangen kracht bijzetten tegenover die van het kapitaal.

10 Bij vakbondsorganisatie ontstaan ook altijd specialistische activiteiten. Om deze reden heeft een
11 vakbond altijd een laag aan officiële functionarissen nodig. Door een gebrek aan democratische controle
12 door de leden is deze laag gegroeid tot een conservatieve klik. Deze bureaucratie is meer
13 geïnteresseerd in het sluiten van overeenkomsten met de bazen en het in stand houden van hun eigen
14 positie dan in de klassenstrijd. Als een laag die zich plaatst tussen arbeid en kapitaal heeft deze
15 bureaucratie belang bij de instandhouding van het loonsysteem. Daarom strijden socialisten tegen de
16 bureaucratie.

- 17 ● Vakbonden dienen zich onafhankelijk op te stellen ten opzichte van staat en kapitaal. Arbeiders
18 zijn het het meeste gebaat bij het steunen van vertegenwoordigers die strijden voor de
19 langetermijnbelangen van de arbeidersklasse als geheel.
- 20 ● Alle vakbondsvertegenwoordigers dienen te worden gekozen door de leden. Vertegenwoordigers
21 dienen aan de leden verantwoording af te leggen en moeten door de leden afgezet kunnen
22 worden.
- 23 ● Deelname aan vakbondsvergaderingen moet meetellen als arbeidstijd. Elke arbeider die dat wil,
24 moet in staat worden gesteld bij vakbondsgerelateerde bijeenkomsten aanwezig te zijn.
- 25 ● Geen vakbondsvertegenwoordiger dient meer te verdienen dan de gemiddelde arbeider van
26 diezelfde bond.
- 27 ● We streven naar alomvattende arbeidsraden op de werkvloer. Alle arbeiders, ongeacht hun werk,
28 ongeacht of ze vakbondslid zijn, zouden daarin georganiseerd moeten zijn. Arbeidsraden moeten
29 invloed uitoefenen over het aannemen en ontslaan van personeel, productie en investeringen.
- 30 ● Eén industrie, één vakbond. Industriële bonden zijn een vooruitgang ten opzichte van sectorale
31 bonden omdat ze arbeiders in een sterkere positie plaatsen om op te komen voor hun rechten.
- 32 ● Tegen zogenaamde gele 'vakbonden', organisaties die afspraken maken met werkgevers tegen
33 de consensus van de meerderheid van de arbeidersklasse. Dit soort organisaties zijn enkel in het
34 leven geroepen om de arbeidersbeweging te ondermijnen.
- 35 ● Vanwege het internationale karakter van het kapitalistische systeem en het bestaan van
36 gigantische transnationale bedrijven, moeten ook vakbonden zich internationaal organiseren.

37 **Arbeidsomstandigheden**

38 Socialisten zien de behoeftes van de arbeidersklasse als beginpunt. Wij beperken ons niet tot wat het
39 kapitalisme zich kan veroorloven. Daarom steunen wij altijd de strijd van de arbeidersklasse ter
40 verdediging van haar belangen. Wij verdedigen de belangen van arbeiders op het werk, en in hun vrije
41 tijd.

- 42 ● Iedere arbeider dient het recht te hebben lid te worden van de vakbond en om te staken.

- 1 ● Gelijk loon voor gelijk werk. Jeugdloon schaffen we af.
- 2 ● Criminalisering van loondiefstal, zoals het betalen van minder dan het minimumloon of niet
- 3 uitbetalen van overuren. Als sanctie hiervoor uitbetaling van vijf keer het te weinig betaalde loon.
- 4 ● Verkorting van de werkdag tot zes uur, voldoende rust moet gegarandeerd zijn. Werkdagen van
- 5 langer dan negen uur worden verboden.
- 6 ● Een ononderbroken wekelijkse rustperiode van niet minder dan 60 uur.
- 7 ● Verbod op overwerk in huidige vorm. In noodgevallen moet overwerk vrijwillig zijn, enkel voor
- 8 korte perioden en met dubbel loon.
- 9 ● Een minimum nettoloan moet worden vastgesteld op een niveau dat arbeiders er een goed leven
- 10 van kunnen leiden en materieel en cultureel volwaardig deel kunnen nemen. Alle uitkeringen,
- 11 pensioenen en studententoelages moeten op het niveau zijn van dit minimumloon.
- 12 ● Een minimum van zes weken betaald verlof per jaar en betaald vrij tijdens publieke feestdagen.
- 13 Één mei wordt een algemene feestdag. In sectoren die niet kunnen sluiten tijdens feestdagen,
- 14 zoals de hulpdiensten, geldt dubbel loon en compensatie in vrije tijd van de niet genoten
- 15 feestdag.
- 16 ● Een beroepsopleiding dient verplicht te worden bekostigd door alle kapitalisten aan hun
- 17 personeel.
- 18 ● Onder de 14 jaar is arbeid verboden. Tussen de 14 en 16 jaar is de werkweek beperkt tot
- 19 maximaal 12 uur.
- 20 ● Iedere arbeider heeft recht op een vast contract. Ontslag alleen na goedkeuring van de vakbond.
- 21 ● Schijn-zelfstandigen moeten vaste contracten krijgen. Bedrijven mogen hun personeel niet meer
- 22 ontslaan om hen vervolgens als zzp'er in te huren. Zzp'ers worden georganiseerd in een
- 23 vakbond.
- 24 ● Een wettelijk vastgestelde werkweek wordt ondermijnd als er van arbeiders verwacht wordt dat
- 25 ze 24/7 reageren en paraat staan. De verwachting dat werknemers buiten werktijden bereikbaar
- 26 moeten zijn voor hun werk is schadelijk gebleken voor de gezondheid. Iedere werknemer heeft
- 27 het recht op onbereikbaarheid buiten werktijden en om onbetaalde arbeid te weigeren.

28 **Werkloosheid**

29 Werkloosheid is onvermijdelijk in het kapitalisme. In tijden van recessie en crisis worden massa's
30 mensen op straat gezet omdat ze niet langer winstgevend kunnen worden uitgebuit. Werkloosheid is een
31 middel voor kapitaal om de arbeidersklasse onder controle te houden en om uitbuiting te maximaliseren.
32 Volledige werkgelegenheid, hetzij als gevolg van regeringsbeleid of in perioden van uitzonderlijke
33 economische groei, versterkt het zelfvertrouwen van arbeiders, wat leidt tot hogere lonen en betere
34 arbeidsomstandigheden.

35 Permanente volledige werkgelegenheid is echter niet verenigbaar met het voortbestaan van het
36 kapitalisme. De kapitalisten en hun staat zullen alles in het werk stellen om de 'reserve' van werklozen te
37 herstellen en zo de strijdbaarheid van de arbeidersbeweging te ondermijnen.

38 Vaak worden werklozen gemarginaliseerd en gedwongen rond te komen van minimale
39 bestaansmiddelen. De enige manier om een einde te maken aan werkloosheid is door een einde te
40 maken aan het systeem dat het veroorzaakt en nodig heeft.

- 41 ● Als onderdeel van de arbeidersklasse dienen werklozen zo veel mogelijk te worden geïntegreerd
- 42 in de arbeidersbeweging.

- 1 ● Organisaties van uitkeringsgerechtigden dienen vast onderdeel te zijn van de vakbeweging. De
2 vakbeweging moet een verbond van werkenden en werklozen worden.
- 3 ● Het minimumloon moet daadwerkelijk het minimum zijn voor al het werk. Uitkeringen moeten op
4 hetzelfde niveau of hoger liggen.
- 5 ● Tegen de criminalisering van de uitkeringsgerechtigden. Uitkering is een recht, geen privilege.
- 6 ● Goedkope arbeidstrajecten en dwangarbeid in ruil voor uitkering moeten worden vervangen door
7 echte training en scholingstrajecten onder vakbondstoezicht.
- 8 ● Voor een grootschalig schuldenpardon voor minima en een verbod op het maken van winst over
9 huishoudelijke schulden.
- 10 ● Voor een grootschalig overheidsoffensief tegen armoede, georganiseerd in samenwerking met
11 belangenorganisaties.

12 **Pensioengerechtigden en ouderen**

13 Mensen verdienen een veilige, waardige en comfortabele oude dag. Volledige voorzieningen van de
14 behoeften van ouderen is een basisrecht. Zo maken we een einde aan de onzekere en onwaardige
15 afhankelijkheid van liefdadigheid.

- 16 ● Voor één collectief pensioenfonds onder democratisch beheer.
- 17 ● Tegen onzekere pensioenen, tegen kortingen op pensioenuitkeringen. Voor gegarandeerde
18 inflatiecorrectie.
- 19 ● Geen verplichte pensionering op basis van leeftijd. Alle arbeiders moeten vanaf 60 jaar het recht
20 hebben om te pensioneren, met aanvullende speciale regelingen voor zij die zwaar en gevaarlijk
21 werk doen.
- 22 ● AOW op het niveau van het minimumloon voor iedereen die de pensioenleeftijd heeft bereikt.
- 23 ● Ouderen moeten zelf kunnen bepalen hoe ze willen leven. De overheid moet er zorg voor dragen
24 dat ouderen, zover dit fysiek en mentaal mogelijk is, zelfstandig verder kunnen leven als ze dit
25 willen.
- 26 ● Sociale voorzieningen voor ouderen moeten democratisch worden beheerd en gesubsidieerd
27 door de overheid, niet door liefdadigheidsinstellingen.
- 28 ● Het comfort en de waardigheid van stervenden moeten te allen tijde worden gegarandeerd.
29 Euthanasie en omgang met het lichaam moet gebeuren volgens de wensen van het individu.

30 **Ouderschap en huishouden**

31 Voor een leefbaar gezinsinkomen is het in het huidige kapitalisme noodzakelijk dat meerdere ouders
32 werken. Huishoudelijke taken zijn onbetaald maar wel noodzakelijk. Zo subsidiëren arbeidersgezinnen in
33 feite het kapitaal. In de praktijk leidt dit tot een dubbele last, vooral voor vrouwen. Daarom is het
34 gemeenschappelijk maken van huishoudelijke taken essentieel voor emancipatie. Door verschillende
35 taken zoals kinderopvang, huishoudelijk werk en delen van de opvoeding gemeenschappelijk te maken
36 krijgen mensen meer ruimte om over hun leven te beschikken.

- 37 ● Volledig betaald zwangerschapsverlof tot 12 maanden voor beide partners. Van dit verlof is
38 minimaal drie maanden verplicht, om zo gelijkwaardigheid te bevorderen en een eerste band met
39 het kind te scheppen.
- 40 ● Mogelijkheid voor ouders om betaald verlof te krijgen om te zorgen voor zieke kinderen.

- 1 ● Gratis toegankelijke, publiek beheerde 24-uurs kinderopvang, zodat iedereen die dit wil deel kan
2 nemen aan het sociale leven buitenshuis.
- 3 ● Openbare, goede kantines met lage prijzen. Zet wasserijen en huishoudelijke
4 schoonmaakdiensten op die worden gerund door de lokale en nationale overheid. Dit als eerste
5 stappen naar een volledige socialisatie van het huishoudelijke werk.

6 **3. Natuur en klimaat**

7 Het kapitalisme brengt een ecologische catastrofe voort. Door het winstmotief richten kapitalisten zich op
8 meer en meer productie, en vaak vooral op vervuilende productie. Mens, dier en natuur worden
9 ondergeschikt gemaakt aan de eindeloze accumulatie van winst en kapitaal. Hierdoor ontstaan crisissen
10 op het gebied van uitstoot, luchtkwaliteit, klimaat en biodiversiteit.

11 Ons doel is niet enkel het stoppen van de massale vernietiging van de natuur en behoud van wat we nog
12 hebben. Waar mogelijk willen we de rijkdom van de natuur herstellen en vergroten. Uiteindelijk willen we
13 toe naar een planmatige economie waar er geproduceerd wordt naar behoefte, met inachtneming van de
14 ecologische consequenties. Tot die tijd moeten we de belangen van het kapitaal en andere belangen
15 ondergeschikt maken aan dwingende maatregelen ten bate van natuur en milieu.

16 Om klimaatverandering tegen te gaan moet er een radicale verandering komen in de manier waarop er
17 geproduceerd wordt. Als socialisten komen we in actie voor het klimaat omdat we erkennen dat onze
18 belangen gelijk lopen met die van natuur en klimaat. We koppelen eisen voor het tegengaan van
19 klimaatverandering aan sociale belangen en noden.

- 20 ● Reductie van de uitstoot van broeikasgassen naar zo dicht mogelijk bij nul procent binnen tien
21 jaar. Haal daarnaast broeikasgassen uit de lucht om schade aan het klimaat te beperken.
- 22 ● Energiebedrijven en bedrijven die veel fossiele brandstoffen produceren of gebruiken komen
23 onder directe democratische controle.
- 24 ● Fossiele brandstoffen worden zo snel mogelijk uitgefaseerd en vervangen door groene
25 alternatieven. Verbied productie die schadelijk is voor het klimaat of voor milieuverontreiniging
26 zorgt.
- 27 ● Wend alle technologische middelen aan voor de duurzame productie van energie, in een
28 evenwichtige energiemix en onder zo direct mogelijk collectief beheer.
- 29 ● Maak openbaar vervoer gratis en toegankelijk. Breid daarnaast het spoorstelsel en ander
30 openbaar vervoer sterk uit.
- 31 ● Bescherm de natuur die nog over is en herstel de verdwenen natuur. Waar mogelijk moeten er
32 weer bossen komen, natuurlijke overstromingsgebieden, moerassen, vennen en heidegebieden.
33 Ook moet er ingezet worden op de herintroductie van inheemse planten en diersoorten.
- 34 ● Het moet worden tegengegaan dat mensen vervreemd raken van de natuur. Steden moeten in
35 plaats van betonnen jungles gezonde leefomgevingen worden met voldoende ruimte voor natuur
36 en groene initiatieven.
- 37 ● Herstel de band tussen stad en platteland. De trend om de bevolking te concentreren in de
38 Randstad moet worden gekeerd. Werk en huiselijk leven moeten dicht bij elkaar komen. Dit
39 mag niet ten koste gaan van bestaande of nog in te stellen natuurgebieden.
- 40 ● Nationaliseer de grond en maak alle natuurgebieden vrij toegankelijk, met respect voor de
41 grenzen van de natuur. Waar nodig trekt de mens zich terug om ruimte te bieden aan
42 (kwetsbare) natuur en sluiten we natuurgebieden af voor mensen.

- 1 ● De uitbuiting van dieren moet worden tegengegaan. De bio-industrie moet per direct worden
2 afgeschaft. Plantaardige alternatieven moeten goedkoper worden dan vlees en alle subsidies op
3 vleesproductie worden direct afgeschaft.
- 4 ● Direct verbod op afschot of vergiftiging van wilde of verwilderde dieren.
- 5 ● Een direct verbod op het lozen van stoffen waarvan niet bewezen is dat ze geen schade
6 toebrengen aan milieu of gezondheid.

7 **4. Sociale voorzieningen**

8 **Huisvesting**

- 9 Socialisten zien huisvesting als een menselijke basisbehoefte waarin voorzien moet worden. Ons
10 uitgangspunt is het streven naar huisvesting in collectief bezit, onder democratische controle met ruimte
11 voor individuele en collectieve activiteiten, in plaats van bureaucratisch management. Daarom verzetten
12 wij ons tegen sentimenten als 'iedere arbeider een eigen koophuis'. Kapitaal probeert sociale
13 problematiek in arbeidersbuurten aan te pakken door middel van huisuitzetting, verkoop van
14 huurwoningen en het kunstmatig opdrijven van huurprijzen. Hierdoor is een steeds grotere groep
15 overgeleverd aan de markt. Kapitaal kan de sociale problematiek enkel verplaatsen, niet oplossen.
- 16 ● Woningverhuur wordt ondergebracht in woningbouwverenigingen. De markt in de verhuur van
17 woningen wordt afgeschaft.
 - 18 ● Appartementencomplexen dienen democratisch te worden beheerd door de inwoners, in
19 samenspraak met de gemeenteraad en relevante vakbonden.
 - 20 ● Een grootschalige investering in sociale huisvesting en een verbod op speculatie in woningen om
21 een einde te maken aan de woningnood.
 - 22 ● Sociale huisvesting dient van hoge kwaliteit te zijn, energiezuinig en met voldoende woonruimte.
23 Er moet ruimte zijn voor gemeenschappelijke woonverblijven. Gedeelde diensten, tuinen,
24 zwembaden, sportruimtes zouden onderdeel moeten zijn van het woonbestand. Waar
25 toepasselijk moet er buiten plek zijn voor kinderen om te spelen, voor jongeren om activiteiten te
26 ontplooiën en voor andere leeftijdsgroepen om samen te komen.
 - 27 ● Nieuwe woningbouw, publieke ruimtes, en infrastructuur in algemenere zin dient zo toegankelijk
28 mogelijk te zijn voor mensen met een beperking (bijv. in een rolstoel). Oudere woningbouw dient
29 hiervoor wanneer nodig te worden aangepast.
 - 30 ● Huisvesting wordt verdeeld op basis van behoefte, met een huur op basis van een bedrag dat
31 voldoende is om onderhoud te kunnen bekostigen.
 - 32 ● Geen inkomensgrens voor sociale huurwoningen. Er moet sprake kunnen zijn van een
33 levenslang woonverblijf.
 - 34 ● Bestaande bewoners en de bredere gemeenschap krijgen vergaande zeggenschap over
35 nieuwbouwprojecten en renovaties van oudere woningen. Geen sloop zonder royale
36 terugkeerregelingen.
 - 37 ● Een publiek beheerde woningbouwvereniging zorgt dat geplande doelen voor het bouwen van
38 huizen, te bekostigen uit de algemene belastingen, worden behaald. In samenspraak met
39 vakbonden wordt permanente werkgelegenheid en scholing verschaft aan bouwvakkers.

40 **Jongeren**

- 41 Jongeren worden gebruikt als goedkope arbeidskrachten, als proefkonijn voor neoliberal beleid en
42 beschuldigd van het veroorzaken van sociale achteruitgang. Ook worden ze door het systeem misbruikt
43 als consumenten en dwingt het ze zichzelf en hun interesses te reduceren tot handelswaar. Van elk

1 ideaal, van elk kunstzinnig talent wordt beoordeeld of er geld aan verdiend kan worden. Velen
2 verwerpen de verwarrende waarden van het systeem. Dit leidt vaak tot nihilisme en vluchtgedrag – wat
3 op zijn beurt weer tot winstmogelijkheid gemaakt wordt.

4 Jongeren hebben zwaar te lijden onder de problemen die door het kapitalisme worden veroorzaakt.
5 Jonge arbeiders hebben meestal weinig baan- en inkomenszekerheid. Ze zijn minder vaak lid van een
6 vakbond en genieten minder bescherming. Dakloosheid, werkloosheid en seksueel misbruik komen
7 disproportioneel vaak voor onder jongeren.

8 ● Schaf het jeugdloon volledig af. Gelijk loon voor gelijk werk.

9 ● Jongeren moeten de mogelijkheid krijgen om voor langere of kortere termijn in te trekken in
10 (jeugd)huisvesting of hostels als ze hun ouders verliezen, of als het onmogelijk is om te blijven
11 wonen in het ouderlijk huis.

12 ● Verwijder alle obstakels voor jongeren om deel te nemen aan het publieke leven. Actief en
13 passief kiesrecht vanaf 16 jaar.

14 ● Voorzie in een breed scala aan sport en culturele centra onder controle en beheer van
15 vertegenwoordigers die door jongeren zijn gekozen.

16 **Onderwijs**

17 Vorm en inhoud van het onderwijssysteem zijn van essentieel belang voor socialisten. Voortgezet
18 onderwijs heeft nu een nauw, fantasieloos karakter en is louter gericht op het behalen van doelen en
19 examens. Officiële programma's om jongeren aan het werk te krijgen zijn vaak middelmatig. Dit soort
20 programma's is ontworpen zodat de overheid kan doen alsof er geen probleem is. In plaats daarvan
21 moeten jongeren daadwerkelijk in staat gesteld worden de benodigde vaardigheden te verwerven om
22 hun toekomst op te kunnen bouwen.

23 ● Voortgezet onderwijs dient van een veelzijdig karakter te zijn. Onderwijs moet zo zowel
24 technische als persoonlijke kwaliteiten en vaardigheden ontwikkelen, als wetenschappelijk inzicht
25 en kennis op sociaal, historisch en artistiek vlak.

26 ● Het onderwijs wordt zo democratisch mogelijk ingericht met daadwerkelijke zeggenschap voor
27 leerlingen en leraren. Het curriculum wordt vastgesteld door democratisch gekozen leraren.

28 ● Hoger onderwijs moet een recht zijn, geen privilege. Schaf collegegeld af. Iedereen dient de
29 mogelijkheid te hebben om zichzelf intellectueel en kritisch te ontwikkelen tot hun volledige
30 potentieel.

31 ● Voor de afschaffing van selectie naar niveau op het voortgezet onderwijs en invoering van een
32 middenschool.

33 ● Toegepast onderwijs voor ieder kind, jongere, en student: de mogelijkheid om onderwijs naar
34 talent, aanleg en interesse te volgen.

35 ● Voor academische vrijheid in onderwijs en onderzoek. We moeten af van de derde geldstroom in
36 het hoger onderwijs. De staat moet genoeg geld beschikbaar stellen voor onderwijs van hoge
37 kwaliteit en onafhankelijk onderzoek.

38 ● Studenten vanaf 16 jaar dienen een toelage te krijgen ter hoogte van het minimumloon.

39 ● Geen overheidsfinanciering of belastingvoordeel voor onderwijs van een religieus of privaat
40 karakter. Schrap artikel 23 van de grondwet.

- 1 ● Elke jongere die het onderwijs verlaat heeft recht op een baan, met gepaste technische training
2 en volledige rechten.

3 **Gezondheid**

4 Het huidige kapitalistische zorgsysteem wordt gekenmerkt door een groeiende ontoegankelijkheid van
5 de zorg. Onder de invloed van marktmechanismen wordt georganiseerde preventie als niet winstgevend
6 genoeg aan de kant geschoven. De farmaceutische industrie boekt in het kapitalistische systeem hoge
7 winsten op basis van onderzoek dat vaak voor het overgrote deel met gemeenschapsgeld wordt
8 gefinancierd. Socialisten eisen een volledige, gratis toegankelijke en democratisch beheerde
9 gezondheidszorg voor iedereen.

- 10 ● Schaf het huidige verzekeringsstelsel af. Naar een universeel centraal ziekenfonds onder
11 democratische controle. Dit fonds moet progressief worden gefinancierd.
- 12 ● Het fonds dekt alle kosten, het eigen risico wordt afgeschaft.
- 13 ● Breng de farmaceutische industrie onder gemeenschapscontrole, zodat
14 geneesmiddelenonderzoek plaatsvindt op basis van menselijke behoefte en niet voor het maken
15 van winst.
- 16 ● Schaf alle bestaande patenten op geneesmiddelen af en geef er geen nieuwe meer uit. Zo wordt
17 het overal mogelijk om hoogwaardige, moderne medicijnen tegen kostprijs te produceren.
- 18 ● Breng ziekenhuizen en gezondheidscentra onder controle van het personeel en de
19 gemeenschap die ze bedienen.
- 20 ● Alle volksverzekeringen dienen volledig te worden betaald door kapitalisten en de overheid,
21 middels progressieve belastingen.
- 22 ● Er moet sterk worden ingezet op preventieve geneeskunde, met name op het gebied van beter
23 en gezonder voedsel.
- 24 ● Voor gratis collectieve sportscholen en andere sportfaciliteiten.
- 25 ● Voor gelijkheid in de zorg. Bij medisch onderzoek moet er veel meer aandacht zijn voor
26 verschillen in symptomen, klachten en werking van medicijnen of ingrepen bij vrouwen, mannen,
27 en andere mensen, evenals voor verschillen die samenhangen met cultuur of etnische
28 achtergrond. Om een gelijke zorgkwaliteit voor iedereen te kunnen garanderen, moet er ook
29 aandacht worden gegeven aan vooroordelen die er bestaan ten opzichte van vrouwen en
30 minderheidsgroeperingen.
- 31 ● Afschaffen van marktwerking in de geestelijke gezondheidszorg, en naar controle van personeel
32 en gemeenschap over de GGZ, alsmede voldoende financiering.
- 33 ● Los de wachtlijsten in de geestelijke gezondheidszorg op, en bestrijdt stigma's met betrekking tot
34 mentale gezondheid. Ook hier moet er veel meer aandacht zijn voor preventie.

35 **5. Economische inrichting**

36 **Belastingen**

37 Nederland is momenteel een belastingparadijs, waar grote bedrijven en multinationals weinig tot geen
38 belasting betalen. Het is de arbeidersklasse die de sociale lasten draagt. Belastingen zijn noodzakelijk
39 voor het financieren van sociale voorzieningen, woningbouw, infrastructuur, onderwijs, zorg en nog
40 meer. Directe belastingen hebben de voorkeur boven indirecte belastingen, progressieve boven
41 regressieve belastingen.

- 1 ● Afschaffing van indirecte en regressieve belastingen zoals BTW, milieueffingen en accijnzen.
2 Het verlies aan overheidsinkomen moet worden gecompenseerd door progressieve belastingen
3 op hoge inkomens en vooral op hoge vermogens, winst en erfenissen.
- 4 ● Dividenduitkeringen en winstdelingen voor eigenaren en hoger management in bedrijven en
5 dergelijke worden afgeschaft.
- 6 ● Verhoog de erf- en schenkbelasting door een progressief belastingregime. Er moet een einde
7 komen aan de dynastieke werking van kapitaal, waardoor rijke families zichzelf gedurende
8 generaties in stand houden.
- 9 ● Beëindig het beleid van belastingparadijzen. Een internationaal belastingstelsel, om te beginnen
10 in geheel Europa, stopt de vlucht van kapitaal naar het goedkoopste land.
- 11 ● Beëindig speciale belastingregelingen voor het grootkapitaal. Maak de gehele werking van het
12 belastingstelsel volledig openbaar en begrijpelijk voor iedereen.

13 **Nationalisatie**

14 Nationalisaties kunnen onder specifieke omstandigheden – zoals bij dreiging van sluiting, massa-ontslag
15 en kapitaalvlucht – in het belang zijn van de arbeidersklasse. Socialisten verzetten zich tegen de illusie
16 dat nationalisatie per definitie gelijk staat aan socialisme. Er is niets inherent 'progressief' of
17 'socialistisch' aan genationaliseerde industrieën. Essentieel is waar de macht ligt in genationaliseerde
18 industrieën en bedrijven. Deze moet bij de arbeidersklasse liggen.

- 19 ● Nationaliseer bedreigde arbeidsplaatsen of industrieën onder arbeiderscontrole en -beheer.
20 Tegen ontslagen.
- 21 ● Nationalisatie onder democratische arbeiderscontrole van grond, de financiële sector,
22 infrastructuur zoals openbaar vervoer, internet, telefonie, gas, water en elektriciteit.
- 23 ● Compensatie richting voormalige eigenaars niet anders dan voor anderen in de samenleving.

24 **Midden- en kleinbedrijf**

25 Ondernemers in het midden- en kleinbedrijf, inclusief kleine boeren, vormen een laag van kleinburgers in
26 de Nederlandse samenleving. Ze leiden een onzeker bestaan en zijn ondergeschikt aan het grote
27 kapitaal. De kleinburgerij werkt alleen, of samen met familieleden of enkele personeelsleden. Een
28 combinatie van de dreiging om failliet te gaan en de aspiratie om een grote kapitalist te worden drijft ze
29 om zichzelf en hun personeel af te beulen. Dit betekent dat veel van hen langere uren draaien en onder
30 slechtere omstandigheden werken dan veel leden van de arbeidersklasse.

31 Elke laagconjunctuur in de kapitalistische economie bedreigt de kleinburgerij met financiële catastrofe.
32 De arbeidersklasse heeft een politiek belang bij het verdedigen van de kleinburgerij tegen het misbruik
33 en de manipulaties van het grootkapitaal en de banken. Hierdoor kunnen de arbeidsomstandigheden,
34 baanzekerheid en de levensstandaard van werkers in het midden- en kleinbedrijf worden verbeterd.

- 35 ● Stimuleer de vorming van productie-coöperatieven middels wetenschappelijk en technisch
36 advies, onderzoeksfaciliteiten, administratieve infrastructuur, subsidies voor kapitaal
37 investeringen, etc.
- 38 ● Garandeer de onmiddellijke betaling van rekeningen van grootkapitaal aan midden- en
39 kleinbedrijf.
- 40 ● Verdedig het vestigingsrecht voor midden- en kleinbedrijf door lage huren aan te houden, ook om
41 verloedering van binnensteden tegen te gaan.

- 1 ● Voor een strikte handhaving van het arbeidsrecht in de MKB-sector. Annuleer schulden aan
2 banken die het gevolg zijn van onredelijk hoge rentes

3 **6. bevrijding van onderdrukte groepen**

4 Het kapitaal versterkt zijn positie door het tegenover elkaar uitspelen van verschillende groepen.
5 Kapitalisme heeft profijt van het laten voortbestaan en versterken van onder andere seksisme, racisme,
6 homofobie en validisme. Als socialisten streven we daarentegen naar een wereld vrij van onderdrukking,
7 een wereld waarin iedereen zich thuis kan voelen.

8 Socialisme is een belangrijke voorwaarde voor alle vormen van emancipatie, maar biedt daarvoor géén
9 garantie. De strijd tegen deze vormen van onderdrukking is niet terug te brengen tot klasse, hoewel deze
10 wel geïnformeerd moet worden door het socialisme. Onderdrukking komt niet enkel voort uit identiteit,
11 maar heeft ook een materiële basis. We moeten ons ervan bewust zijn dat discriminatie ook binnen de
12 arbeidersbeweging voorkomt en zodoende de arbeidersklasse verdeeld. Deze klasse vormt geen
13 homogene groep, maar is divers. De strijd voor radicale gelijkheid is daarmee ook een strijd voor een
14 eendrachtig optreden van de arbeidersklasse.

15 De strijd tegen specifieke vormen van onderdrukking is een noodzaak voor een eensgezinde strijd van
16 werkende mensen voor gedeelde belangen. Het bestrijden van alle vormen van relatieve achterstelling
17 en privileges is in het belang van de arbeidersklasse in het geheel. Deze strijd leidt tot een versterking
18 van de positie van de arbeidersklasse en een verbetering van het welzijn van de gehele klasse.

19 Voordat het socialisme bereikt kan worden, moet een aantal basisrechten worden opgeëist. Vrijheid: de
20 ruimte om te doen wat ieder wilt. Iedereen heeft de vrijheid om diens leven in te richten hoe die dat zelf
21 voor zich ziet, mits dat niet de vrijheden van een ander inperkt. Autonomie: leg de
22 beslissingsbevoegdheid waar deze thuishoort. Iedereen heeft recht op autonomie, het recht om keuzes
23 te maken over het eigen bestaan en lichaam. Gelijkwaardigheid tussen alle mensen. Vooroordelen en
24 alle vormen van racisme dienen door de arbeidersbeweging te worden bestreden.

- 25 ● Gratis en toegankelijke medische gender transitie. Mensen die medisch van geslacht willen
26 veranderen moeten zelf kunnen beschikken over de stappen in de transitie. De zorg moet gratis
27 zijn en zonder wachtlijsten.
- 28 ● Beschikking over administratie. Iedereen kan zonder kosten diens persoonsgegevens, naam en
29 geslachtsregistratie wijzigen. Hiervoor is geen toestemming van een arts nodig. Op termijn
30 schaffen we de geslachtsregistratie af, tot die tijd is het wijzigen gratis en moet het ook mogelijk
31 zijn om voor een derde 'X' optie te kiezen.
- 32 ● Toegang tot abortus. Iedereen heeft het recht om gratis en zonder bedenktijd een zwangerschap
33 af te breken. Verder moet er een minimumafstand komen voor anti-abortus demonstraties zodat
34 niemand meer wordt geïntimideerd op weg naar een abortus.
- 35 ● Gratis anticonceptie en voorbehoedsmiddelen. Middelen die dienen tot de preventie van
36 zwangerschap en SOAs moeten gratis en vrij beschikbaar zijn. Hieronder vallen bijvoorbeeld
37 condoms en PrEP.
- 38 ● Betere voorlichting over het eigen lichaam en betere seksuele voorlichting. Op het moment is dit
39 niet goed geregeld en zijn jongeren vaak ontevreden over hoe seksuele voorlichting wordt
40 gegeven. De focus ligt nu te sterk op de biologische kant van seksuele voorlichting. Er moeten
41 echter ook andere onderwerpen aan bod komen. Seksuele- en genderdiversiteit moeten verplicht
42 deel worden van lesstof. Voornamelijk bij onderwerpen die nog niet breed worden geaccepteerd
43 moeten gastlessen van experts een verplicht deel van voorlichting worden.

- 1 ● Volledige steun aan iedereen die huiselijk geweld ontvlucht. Slachtoffers van huiselijk geweld
2 moeten ondersteund worden met veilige huisvesting, psychologische zorg en begeleiding.
- 3 ● Geen tolerantie voor grensoverschrijdend gedrag op bijvoorbeeld de werkvloer. In geval van
4 grensoverschrijdend gedrag beoordeelt een vakbondscommissie voor de relevante sector de
5 klacht, en bepaalt de te nemen maatregelen.
- 6 ● Geen beperking op seksueel verkeer. Iedereen mag het seksleven leiden wat diegene zelf wil,
7 zolang iedereen die daarbij betrokken is een instemmende volwassene is.
- 8 ● Tegen elke poging tot criminalisering van sekswerkers. Sekswerkers behoren binnen de huidige
9 maatschappij tot de meest gemarginaliseerde delen van de arbeidersklasse, en gaan vaak
10 gebukt onder uitbuiting en geweld. Ook de staat doet mee aan dit geweld, door bijvoorbeeld toe
11 te staan dat woningbouwcorporaties huurders die sekswerker zijn op zwarte lijsten plaatsen.
12 Daarom eisen we decriminalisering van sekswerk, vrije toegang tot gezondheidszorg en
13 beschikbaarheid van veilige werkplekken. Daarnaast eisen we een direct verbod op pooiers en
14 anderen die sekswerkers uitbuiten. We ondersteunen alle initiatieven van zelforganisatie van
15 sekswerkers om hun omstandigheden te verbeteren.
- 16 ● Vakbondstoezicht om discriminatie in sollicitatieprocedures en op de werkvloer te bestrijden.
- 17 ● Verbod op discriminatie op basis van inkomen of werkstatus van woningzoekenden.

18 **7. Internationaal**

19 **Internationale crises vereisen internationale antwoorden**

20 Het gaat socialisten om een wereldwijde strijd, alleen internationaal kunnen doelen als het opheffen van
21 verschillen in welvaart en macht, tegengaan van oorlog, dictatuur en beschadiging van leefmilieu bereikt
22 worden. Voor gezamenlijk verweer tegen grote multinationale concerns of tegen machtige
23 imperialistische staten en aanpak van de klimaatcrisis is internationale samenwerking vereist, maar vaak
24 zijn de bestaande internationale verbanden weinig democratisch. Te veel macht komt zo terecht bij
25 weinigen. Het kapitalisme is een internationaal systeem en veel beslissingen worden genomen boven
26 het niveau van de nationale staat. Ook wij dienen ons op een internationale schaal te organiseren. Ons
27 uitgangspunt is de erkenning dat de belangen van de arbeidersklasse over de hele wereld uiteindelijk
28 dezelfde zijn.

29 **Europa is meer dan de EU**

30 Als socialisten in Nederland zijn ontwikkelingen in Europa en binnen de EU voor ons van groot belang.
31 De Europese Unie is een belangrijk strijdperk tussen arbeid en kapitaal. Wij streven naar een
32 fundamenteel andere Europese samenwerking dan zoals deze in de huidige EU vorm krijgt. Ons
33 uitgangspunt is het internationaal versterken van sociale rechten en democratie, ten behoeve van de
34 versterking van de positie van de arbeidersklasse ten opzichte van kapitaal.

35 Binnen Europa wordt al intensief gewerkt in een transnationale gezamenlijke strijd. Die wordt mede
36 mogelijk doordat het bestaan van de EU ons voorziet van gemeenschappelijke bedreigingen én van een
37 gemeenschappelijk strijdperk. De tegengestelde belangen van enerzijds kapitalisme en militarisme en
38 anderzijds de arbeidersbeweging en de milieubeweging zijn scherp zichtbaar geworden. Wij willen
39 deelnemen aan die strijd en steunen alle initiatieven die de positie van de werkende klasse verbeteren.
40 Samen met de vakbeweging, milieubeweging en andere sociale bewegingen willen we binnen en buiten
41 Europa vorm geven aan internationale solidariteit.

42 Daadwerkelijke socialistische veranderingen zijn onmogelijk binnen een geïsoleerde staat. Hierom is een
43 Europees samenkomen van socialisten een cruciale stap in het winnen van de strijd om de politieke
44 macht én in het opbouwen van een alternatief op het kapitalisme.

- 1 ● Europese samenwerking op democratische basis, een einde aan EU verdragen die beperkingen
2 opleggen aan sociale politiek
- 3 ● De Europese dimensie van het vakbondswerk moet versterkt worden door Europa-brede
4 campagnes. Het Europees Verbond van Vakverenigingen moet hierbij hervormd worden van
5 lobbyclub in Brussel naar een strijdorgaan van de arbeidersklasse onder democratische controle
6 van vakbondsleden uit heel Europa.
- 7 ● Voor het samenkomen van alle socialisten in een Socialistische Partij van de Europese Unie.
- 8 ● Versterk en democratiseer het Europees Parlement: hef de Europese Commissie op en geef het
9 Europees Parlement volledige parlementaire rechten.
- 10 ● Voor een democratisch beheerde Europese Centrale Bank, nationaliseer alle banken in Europa.
- 11 ● Voor een gemeenschappelijk belastingstelsel, een gemeenschappelijk sociaal beleid en een
12 gemeenschappelijk economisch beleid onder democratische controle.
- 13 ● Een Europees minimumloon van 60 à 65 procent van modaal in het betrokken land, waarbij de
14 verwachting bestaat dat de lonen in Europa naar elkaar toe zullen groeien en dat een
15 gemeenschappelijk bedrag voor het minimumloon mogelijk wordt.
- 16 ● Maak van de nationale schulden een gemeenschappelijke Europese staatsschuld.
- 17 ● Streep interne Europese schulden tegen elkaar weg. Voor het annuleren van oneigenlijke
18 schulden.
- 19 ● We eisen een einde aan subsidies voor de grote agrarische industrie en het dumpen van
20 agrarische producten op de wereldmarkt. Dit beleid ondermijnt de landbouw in de derde wereld.
21 Steun aan kleine, milieuvriendelijke boeren, landschapsbehoud en milieuverbetering moet
22 blijven.
- 23 ● Voor een onverdeelde Europese eenheid, voor een Europese Democratische Republiek.

24 **Wereldwijde solidariteit**

25 Onze strijd in Europa is een essentieel onderdeel van het streven om de arbeidersklasse wereldwijd aan
26 de macht te brengen. Daarom streven socialisten naar de formatie van een socialistische internationale
27 die de arbeidersklasse wereldwijd verenigt.

28 Als socialisten zijn we voorstander van het democratische recht op nationale zelfbeschikking. Dit recht
29 kan op verschillende manieren vorm krijgen, afhankelijk van de wens van de betreffende bevolking.
30 Socialisten zijn tegen elke imperialistische oorlog, tegen imperialistische bondgenootschappen en
31 bezetting. De NAVO is een instrument voor de verdediging van de belangen van de rijke staten en
32 imperialisme. NAVO voerde een 'koude oorlog' van het kapitalisme tegen landen die experimenteerden
33 met socialistische maatschappijverandering, en steunde allerlei dictaturen. Vandaag werkt NAVO onder
34 andere mee mee aan de onderdrukking door de Turkse staat van het Koerdische volk en gaat NAVO-
35 uitbreiding ten koste van Koerdische activisten. De NAVO probeert soms door militaire interventies
36 zichzelf in de plaats te stellen van de Verenigde Naties, en NAVO-lidmaatschap heeft geleid tot plaatsing
37 van Amerikaanse kernwapens op Europese bodem, zoals in Nederland op vliegbasis Volkel.

38 Wij staan voor vreedzame verandering, maar we zijn geen pacifisten. In oorlogen moeten socialisten
39 altijd aan de kant van de arbeidersklasse staan, zeker in revolutionaire burgeroorlogen voor de macht
40 van de arbeidersklasse. Bij imperialistische oorlogen hebben wij niks te winnen, en alles te verliezen.
41 Daarom zullen wij ons inzetten om de voorbereidingen op oorlog door de gevestigde orde te
42 ontmaskeren, net als de leugens van sociaal-imperialisten en de illusies die worden gevoed door
43 sociaal-imperialisme. Het is de taak van socialisten om de breed gedragen behoefte aan vrede te

1 koppelen aan de noodzaak tot fundamentele verandering. Uiteindelijk kan enkel via de ontwapening van
2 de kapitalistische klasse het gevaar van oorlog voorgoed worden bezworen.

3 Lang werd de wereld beheerst vanuit Europa en onderworpen aan koloniale uitbuiting. De effecten van
4 slavernij en kolonisatie werken nog steeds door. Deze effecten worden versterkt door de politieke en
5 economische overheersing van arme landen door rijke landen en door imperialistische politiek die deze
6 ongelijkheid in stand houdt. Zo berusten economische structuren in het Globale Zuiden veelal op lage
7 lonen, slechte arbeidsomstandigheden en afhankelijkheid van westerse afzetmarkten. Veel
8 handelsverdragen en handelsrelaties dragen bij tot het bevorderen van afzetmarkten voor rijke landen of
9 het goedkoop houden van importen van uit de Derde Wereld afkomstige grondstoffen. Nog steeds gaan
10 grote geldstromen vanuit arme landen naar aandeelhouders in rijke landen. Hierdoor blijven veel
11 mensen gevangen in armoede.

12 Veel zogenaamd 'sociale' oplossingen voor de problematiek van de Derde Wereld schieten tekort. Zo
13 wordt ontwikkelingshulp vaak gebruikt als subsidie voor bedrijven uit de rijke landen. Ontwikkelingshulp
14 moet gericht zijn op het opheffen van de ongelijkheid tussen het Westen en het Globale Zuiden.
15 Arbeiders, kleine boeren en jongeren moeten er daadwerkelijk baat bij hebben.

16 Grote delen van de wereld, vooral in het Globale Zuiden, worden door klimaatverandering bedreigd met
17 woestijnvorming en overstroming. Een rechtvaardige aanpak van de klimaatcrisis moet rekening houden
18 met de kwetsbaarheid van regio's in het Globale Zuiden.

19 Internationale sancties worden vaak gebruikt als machtsmiddelen die de belangen van werkende
20 mensen schaden. Wij zijn tegen dergelijke sancties en het gebruik ervan door machtige staten om
21 andere hun wil op te leggen. Wij zijn niet solidair met staten maar met bevrijdingsbewegingen en
22 steunen hun eisen. Dit kan betekenen dat wij in specifieke gevallen ook sancties steunen, indien geëist
23 door sociale bewegingen in landen waar deze betrekking op hebben.

24 De VN is niet beter dan de regeringen van de lidstaten en geen oplossing voor al deze problemen. Wel
25 zou de VN gebruikt kunnen worden voor de bestrijding van wereldwijde klimaatrampen, hongersnoden,
26 **[oorlogen]**¹ en armoede. Wij verzetten ons tegen het eenzijdig doorzetten van de wensen van grote
27 staten of militaire machtsblokken als de NAVO.

- 28 ● Bewapening die niet nodig is voor zelfverdediging wijzen we af. Voor de ontmanteling van het
29 militair-industrieel complex. Verwijder en vernietig alle nucleaire, biologische en andere
30 massavernietigingswapens.
- 31 ● Nederland de NAVO uit als eerste stap naar ontbinding van NAVO en andere imperialistische
32 militaire blokken.
- 33 ● Beëindiging van het soort internationale wapenhandel dat leidt tot groei van oorlog en terrorisme.
- 34 ● Steun aan het recht op zelfbeschikking, zoals steun voor Palestijnse zelfbeschikking & BDS, en
35 het recht op zelfbeschikking van Oekraïne.
- 36 ● Praktische en politieke steun vanuit de arbeidersbeweging aan de arbeidersbeweging en andere
37 seculiere, progressieve bewegingen in andere landen.
- 38 ● Steun verlenen aan democratische oppositiebewegingen wereldwijd. Nederland moet deze een
39 veilige basis bieden.
- 40 ● Herschrijf handelsverdragen in het belang van de arbeidersklasse.

1 Het invoegen van het woord [oorlogen] in deze opsomming is het enige waarover de programmacommissie niet tot een compromis wist te komen. De keuze met of zonder het woord [oorlogen] in de opsomming ligt dus per definitie voor aan de conferentie ter besluitvorming.

- 1 ● Streef naar opheffing van de ongelijkheid tussen het Westen en het Globale Zuiden.
- 2 Ontwikkelingshulp moet daadwerkelijke hulp zijn.
- 3 ● Oprichting van een internationaal klimaat-fonds ter ondersteuning van de meest kwetsbare
- 4 regio's.